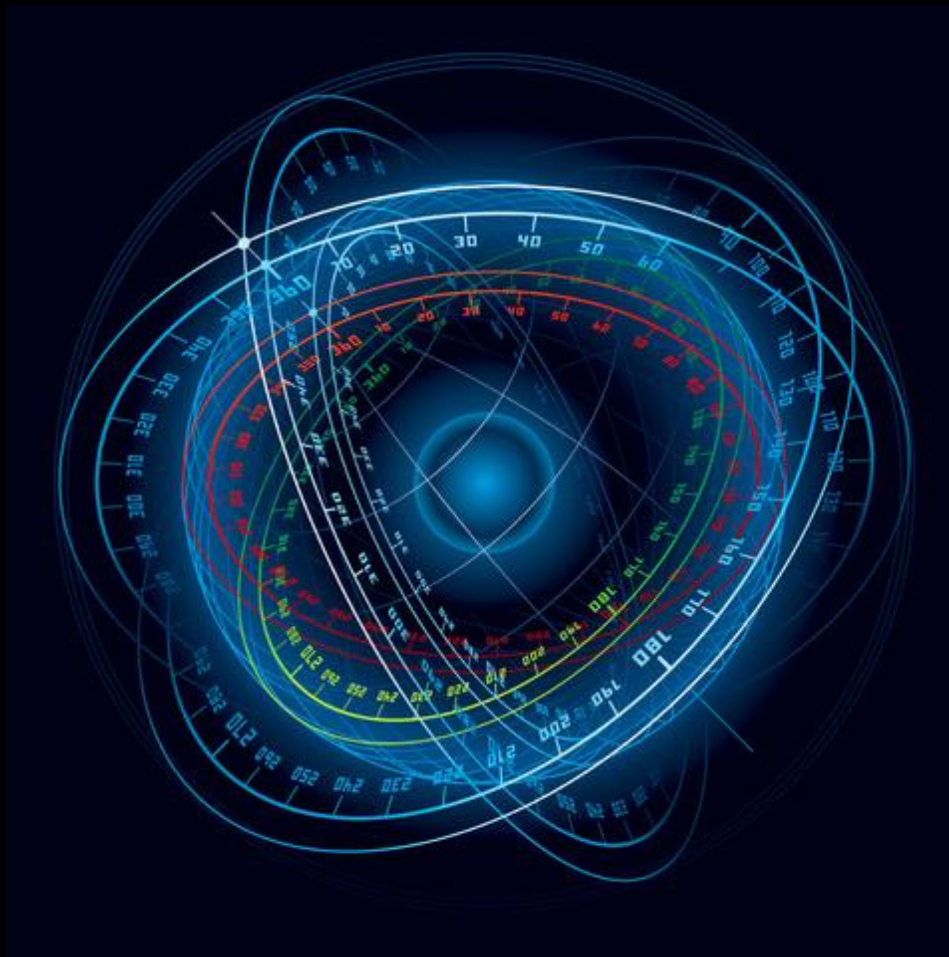

Forenzični strokovnjak kot izvedenec v postopkih mednarodnih arbitraž

dr. Yuri Sidorovich, CFE, CPA, CIA

Kaj je arbitraža?

Arbitraža je postopek reševanja sporov izven sodišča, v okviru katerega neodvisna tretja oseba, tj. arbiter, izda pravno zavezujočo odločbo (združenje Chartered Institute of Arbitrators)

- Arbiter ima podobno vlogo kot sodnik, le da je lahko arbitražni postopek manj formalen, pri čemer je arbiter navadno strokovnjak za določeno področje
- Za arbitražo se sprti stranki običajno odločita prostovoljno, v nekaterih primerih pa jo lahko predpisuje tudi zakon
- Postopek, ki ga je treba upoštevati (če ni opredeljen v pogodbi, ki je predmet spora), običajno natančneje ureja lokalni zakon o arbitraži oz. ena od splošno sprejetih pravil mednarodnih arbitražnih postopkov, npr. Arbitražna pravila Mednarodne trgovinske zbornice (ICC).

Arbitraža je
postopek
reševanja sporov
izven sodišča, v
okviru katerega
neodvisna tretja
oseba, tj. arbiter,
izda pravno
zavezujočo
odločbo

Ključne lastnosti arbitraže?

Arbitraža je sporazumna

- Arbitraža je mogoča le, če se z njo strinjata obe stranki na podlagi arbitražnega sporazuma

Arbitri so nevtralni

- Arbitri v postopku so neodvisni in nepristranski

Arbitražna odločba je zavezujoča

- Arbitražna odločba je zavezujoča za vse stranke v sporu

Arbitraža je zasebna

- Postopki ne potekajo na očeh javnosti, zato so odločbe najpogostejše zaupne narave

Arbitražna odločba je izvršljiva

- Odločbe arbitraže so izvršljive v večini držav

Mednarodna arbitraža

Mednarodna arbitraža je arbitraža med družbami ali posamezniki iz različnih držav in običajno vključuje določila glede prihodnjih sporov iz naslova pogodbe (Wikipedia)

Dve vrsti mednarodne arbitraže:

- Institucionalna arbitraža
- Ad hoc arbitraža

Glavni viri mednarodnega arbitražnega prava:

- Arbitražna pravila Komisije Združenih narodov za mednarodno trgovinsko pravo (UNCITRAL)
- Konvencija Združenih narodov o priznanju in izvršitvi tujih arbitražnih odločb iz leta 1958 (Newyorška konvencija)
- Pravila največjih mednarodnih arbitražnih institucij

Mednarodna
arbitraža je
arbitraža med
družbami ali
posamezniki iz
različnih držav in
običajno vključuje
določila glede
prihodnjih sporov
iz naslova pogodbe

Najpomembnejše mednarodne arbitražne institucije (1/2)

Arbitražno sodišče Mednarodne trgovinske zbornice (ICC)

Mednarodno arbitražno sodišče v Londonu (LCIA)

Mednarodni center za reševanje sporov (ICDR) pri Ameriškem arbitražnem združenju (AAA)

Mednarodni arbitražni center na Dunaju (VIAC)

Najpomembnejše mednarodne arbitražne institucije (2/2)

Mednarodni center za reševanje investicijskih sporov (ICSID)

Stalno arbitražno sodišče v Haagu (PCA)

Arbitražna institucija Švicarske trgovinske zbornice (SCAI)

Stalna arbitraža pri GZS (LAC)

Najpogostejši vzroki arbitražnih postopkov v državah Srednje Evrope

- Spori zaradi kršitev pogodbenih določil
- Spori iz naslova kupoprodajnih pogodb oz. cen
- Spori glede izvedbe gradbenih del
- Investicijski spori

Kdo je izvedenec v arbitražnem postopku?

- Izvedenec je oseba, "ki je strokovno seznanjena z določenim znanstvenim področjem oz. je usposobljena za določeno obrt ali stroko oz. ima izkušnje in znanje o stvareh, s katerimi ljudje v splošnem niso seznanjeni" (Miller v. Slate, 9 Okl. Cr. 255, 131, p. 717, 718, L.R.A. 1915A, 1088)
- **Izvedenec je nekdo, ki je zaradi svojega specialističnega znanja ali izkušenj na določenem področju usposobljen za podajanje mnenja o dejstvih glede primera, ki je predmet arbitražnega postopka**
- Izvedenca običajno imenuje stranka v sporu, vendar mora ta arbitražnemu senatu zagotavljati objektivno podporo pri obravnavanju zadev, ki sodijo v izvedenčevo stroko. Namen izvedenskih mnenj oz. izvidov je arbitražni senat seznaniti z zadevami, ki niso splošno znane

Poglavitne lastnosti izvedenca

Neodvisen pristop

- Izvedenec mora biti objektiven

Strokovna usposobljenost za določeno področje

- Uradno pridobljene kvalifikacije predstavljajo prednost, čeprav niso pogoj

Konkretne in novejšje izkušnje z zahtevanega področja

- Npr. dosedanja delovna mesta, aktualni projekti in odgovornosti

Vloga izvedenca

Primarna vloga

- Zagotavljanje neodvisne in nepristranske strokovne podpore arbitražnemu senatu
- Ugotavljanje in ocena (morebitnih) gospodarskih izgub, vrednotenje podjetja
- Predložitev izvedenskega mnenja s sklepi

Svetovalna vloga

- Svetovanje glede strategije primera
- Zastopanje interesov stranke; izvedba ustreznih in utemeljenih analiz
- Brez zahtev po neodvisnosti
- Ne nastopa kot priča na zaslišanju

Izvedenske storitve

Glavne storitve

- Ugotoviti in odgovoriti na tehnična vprašanja glede vrednotenj, obračunavanja, financ in gospodarjenja
- Priprava izvedenskega mnenja (mnenj) – izvedensko mnenje o nastali škodi
- Pregled mnenj drugih izvedencev – podajanje komentarjev/pripomb
- Prisostvovanje na zaslišanju – ustno pričevanje, navzkrižno zaslišanje, konference med izvedenci, svetovanje stranki pri zasliševanju s strani izvedene priče nasprotne stranke

Druge storitve

- Določitev finančnih in računovodskih podatkov, ki so potrebni za oceno škode
- Pregled dokumentacije, ki je pomembna s finančnega vidika
- Pridobivanje zunanjih podatkov in priprava študij (npr. podatki o določeni industriji)

Kaj vpliva na uspeh postopka?

- Določitev obsega (upoštevanje možnosti sprememb)
- Smotrno časovno načrtovanje
- Preverba razpoložljivost na ključne datume
- Vključitev ekspertov za druga področja, npr. sektor

Čemu se izogniti?

- Odvetniški pristop namesto zagotavljanja podpore sodišču/senatu
- Podaja prestrokovnega mnenja, ki ga nestrokovnjaki ne bi razumeli
- Preverjanje "realnosti" zahtevkov ni presoja obče racionalnosti sklepov, temveč ocena obsega izgube kot celote
- Neupoštevanje drugih metod kvantifikacije izgube kot 'navzkrižnega preverjanja'
- Neprilagodljivost/nepripravljenost priznati napake oz. pomanjkljivosti
- Izumljanje novih metod vrednotenja!

Pričanje

Pričanje

- Priprava
- Kratka direktna preučitev
- Anticipacija vprašanj pri navzkrižnem zasliševanju
- Osnutek vprašanj za navzkrižno zaslišanje strokovnjaka nasprotne stranke
- Vključitev ekspertovih izkušenih sodelavcev

Strategije in praktični nasveti za sodelovanje s strokovnjaki (1/2)

Izvedenca je dobro imenovati takoj na začetku

- Izvedenec lahko prepozna ključne slabosti predpostavk glede škode/vrednosti
- Lahko poda začetno oceno izgube/vrednosti
- Je v pomoč pri pripravi dokumentacije
- Pravočasno imenovanje zagotavlja prihranek tako v času kot v denarju

Izbira ustreznega izvedenca

- Konkretna izkušnja in sredstva za zagotovitev rezultatov v času postopka
- Določitev razumnih rokov/časovnega razporeda
- Nerealni roki pomenijo dodatne stroške/slabšo učinkovitost/večjo možnost napak

Strategije in praktični nasveti za sodelovanje s strokovnjaki (2/2)

Ohranjanje izvedenčeve neodvisnosti

- Izvedenec mora podati lastno mnenje
- Izvedensko mnenje mora temeljiti na dejstvih in imeti močno pravno podlago

Komunikacija je ključnega pomena

- Ves čas trajanja postopka
- Sodelovanje z drugimi izvedenci

Upravljanje stroškov

- Omejitev števila alternativnih scenarijev
- Ustrezen časovni načrt
- Dosegljivost stranke
- Dostop do strankinih podatkov

Vprašanja?

O predavatelju

dr. Yuri Sidorovich

Tel: +386 51 371 808

E-mail: ysidorovich@deloitteCE.com

Karierni povzetek

- Dr. Yuri Sidorovich je vodilni partner in vodja področja forenzike za regijo Adriatic (Slovenija, Hrvaška, Bosna in Hercegovina). Za seboj ima več kot 20 izkušenj iz preiskovanja finančnega kriminala, svetovanja pri reševanju sporov, opravljanja strokovnih storitev v različnih panogah in državah ter iz notranje in zunanje revizije.
- Yuri je bil član nadzornega sveta ter predsednik revizijske komisije pri Deloitte Central Europe, član posvetovalnega sveta Deloitte Touche Tohmatsu Global Advisory Council, podpredsednik Slovenskega inštituta za revizijo in predsednik beloruskega združenja računovodij in revizorjev.

Izobrazba in strokovna usposobljenost

- Doktorat, Beloruska državna tehniška univerza
- MBA (z odliko), Hofstra University
- Pooblaščen preiskovalec prevar, član ACFE
- Pooblaščen javni revizor, član AICPA
- Preizkušeni notranji revizor, član IIA
- Pooblaščen revizor, SIR
- Diploma iz mednarodnega računovodskega poročanja, ACCA

Delovne izkušnje

Yuri je zadolžen za vodenje kompleksnih preiskav domnevnih prevar v raznih podjetjih, vključno s prevarami v računovodskih izkazih, poneverbami sredstev in kršitvami fiduciarnih dolžnosti s strani posameznikov ali preko tajnega dogovarjanja. Prav tako vodi oz. sodeluje pri številnih projektih, kjer je treba opraviti analizo in kvantifikacijo gospodarske škode ter izdati izvedensko mnenje za potrebe nacionalnih in mednarodnih sodišč oz. arbitražnih sodišč. Strankam svetuje tudi pri upravljanju s tveganji in zagotavljanju skladnosti z regulatornimi zahtevami glede finančnega kriminala, kot je preprečevanje pranja denarja, prevar in korupcije.

Primeri relevantnih projektov

- Preiskovanje prevar – zavarovalniški sektor, Hrvaška. Poudarek na prikritih obveznostih, slamnatih podjetjih za obvod predpisov, navzkrižju interesov, shemah prejemanja nezakonitih provizij, pogodbenih prevarah, navideznih prihodkih.
- Mednarodna arbitraža – rudarstvo, Bosna in Hercegovina. Izvedenec za kvantifikacijo gospodarske škode na Mednarodnem arbitražnem sodišču v Londonu.
- Mednarodni spor – bančni sektor, Slovenija. Priprava izvedenskega mnenja glede računovodske obravnave transakcij v tujih valutah v likvidacijskem postopku mednarodne banke.
- Reševanje sporov – gradbeništvo, Slovenija. Pregled domnevno neutemeljenih kazni pri gradbenih projektih in neodvisno ocenjevanje škode.
- Preprečevanje in odkrivanje prevar – energetski sektor, Slovenija. Vzpostavitev in upravljanje neodvisne linije za prijavo domnevnih nepravilnosti.

Ime Deloitte se nanaša na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, pravno osebo, ustanovljeno v skladu z zakonodajo Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske (v izvirniku »UK private company limited by guarantee«), in mrežo njenih članic, od katerih je vsaka ločena in samostojna pravna oseba. Podroben opis pravne organiziranosti združenja Deloitte Touche Tohmatsu Limited in njenih družb članic je na voljo na www.deloitte.si.

Deloitte opravlja storitve revizije, davčnega, poslovnega, finančnega in pravnega svetovanja za javne in zasebne družbe iz različnih gospodarskih panog. Deloitte opravlja storitve za štiri od petih najvišje uvrščenih gospodarskih družb na lestvici Fortune Global 500® in prek globalne mreže družb članic zagotavlja prvovrstno znanje in vrhunske storitve, na podlagi katerih svojim strankam v več kot 150 državah in ozemljih ponuja vpogled v najkompleksnejše poslovne izzive. Spremljajte nas na Facebooku in LinkedInu in preverite, kako več 244.000 Deloitteovih strokovnjakov dosega rezultate, ki štejejo.

V Sloveniji storitve zagotavljata Deloitte revizija d.o.o in Deloitte svetovanje d.o.o. (pod skupnim imenom Deloitte Slovenija), ki sta članici Deloitte Central Europe Holdings Limited. Deloitte Slovenija sodi med vodilne družbe za strokovne storitve v Sloveniji, ki nudi storitve revizije, davčnega, pravnega, poslovnega in finančnega svetovanja ter svetovanja na področju tveganj, ki jih zagotavlja več kot 130 domačih in tujih strokovnjakov.

© 2017. Za več informacij se obrnite na Deloitte Slovenija.